

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Тим П. Т. Добродіям, що доси не звернули висиланих на оказ чисел нашої часописи, будемо посилати дальші числа нашої часописи, уважаючи їх нашими предплатниками. Заразом просимо о осібне повідомленє адміністрації про своє приступленє до пренумерати «Руслана».

Адміністрація.

Наповиди.

З Відня пишуть нам під днем 24-го січня:

За кулісами парламенту і в деяких дневниках пішла найновішими днями луна про грядучу миротворну акцію. Парламентарні менери ходять призадумані по кульюрах. Посли стають громадками і шепчуть собі дещо на ухо. Тут і там бачиш Поляка в глибокій розмові з Німцем. Оподалік станули ческі шляхтичі і розп'являють тихцем. Репортери дневникарські наслухують. Дехто хоче знати, що Поляки обняли ролю посередників між Чехами і Німцями. Обмани клубів лівіці збирають ся в салях і укладають позитивні постуляти німецького народу в Австрії. В руках деяких послів бачиш політичну брошуру д-ра Мадейского, у декого такуж брошуру д-ра Гогенбургера, надписану «Новий Вавилон». Все то має бути знаменем, що за кулісами кишить якась робота, що щось підготовляєсь, іменно миротворна акція, переговори...

Чи дійсно підготовлюєсь така акція? — спитаєш себе мимохідь, чи може се лише злуда, воздушні наповиди? Цікавість попхала і тебе між Німців. Треба дізнати ся правди у жерела. Ідеши. Навязуєш розмову з уміркованим Німцем, хоч би таким Менгером або Мавтнером. Питаєши, скільки правди в голосах дневникарских про миро-

творну акцію? І що почуєши? Німець скаже: »Ми раді би покінчити теперішню політичну путанину, але наші услівя тверді. Якій они? Передовсім мусить гр. Тун (а la Банфі) уступити, бо ми не маємо ніякого довіря до сего чеського фєвдала. Кабінет теперішній треба відновити. Керму управи треба віддати або бар. Хлюмецькому або опитному політови або кн. Аверсбергову, котрому до боку був би доданий досвідчений намістник Морави, бар. Спенс. Миротворну акцію треба почати знесенєм язиикових розпоряджень, а відтак — condition, sine qua non — треба законом обезпечити історичне становиско німецького народу в Долитавщині, се значить, опять віддати Німцям провід і верховодство в Австрії«. Отсе постуляти уміркованого Німця.

Ідеши в сторону Чехів, щоб з другого жерела дізнати ся правди. — Думаєте миритись з Німцями? — питаєши. Ми? Ані нам у сні не снилось! Ми маємо миритись з Німцями? Пощо і на яку біду? Німець забрав нам кожух, полишивши кавальчик поли, а тепер жадає від нас, щоб ми ще сим кавальчиком з ним поділили ся. Пуста робота!

Ідеши в третю сторону, до антисемітів, про котрих нинішні дневники принесли вість, що они клонять до католицких людовців, засідаючих посеред парламентарної більшости. Чи правда се — питаєши — що ви охотні до переговорів? Ані гадки — каже тобі о. Шайхер. Се чиста видумка дневникарска, а скажу вам ще і те, що і давнійша вість дневникарска, мов то ми вже переговорювали з католицкими людовцями, чиста лож.

Ідеши в четверту сторону, щоб спитати Поляків, яка в них думка? — Га, треба би щось зробити — відповість тобі польський політик. — Парламентарна машина застолясь, положене безвихідне, робота ніяка не іде, розкладові елементи множать ся...

Чи покинете союз з Чехами? — питаєши дальше. — О тім нема бесіди, але деяких Німців належало би позискати, впрочім се річ правительства...

Ідеши в п'яту сторону, до Німця-радикала. — Як ви думаєте з переговорами, з миротворною акцією? Ми? Ми нічого не думаємо. Ми знаємо, що в »горі« вітер віє нам в очи, а від »гори« все залежить. Ми витриваємо на теперішнім становиску, хоч би хаос ще збільшив ся.

Отсе вірний образ думок поодиноких сторонниць в державній раді. Одні непримиримі, другі раді би мирити та — на жаль — у спорячих нема доброї волі. Чи посеред таких обставин можлива яка-небудь миротворна акція? Сумніваємо ся. І длятого в недавній дописи мусіли ми сказати, що всякі поголоски про можливість яких-небудь мирних переговорів на тепер пусті, бо Німці і Чехи, докола котрих тепер вся внутрішня політика обертає ся, не мають ні найменшої охоти, зійтись з собою. До сего треба додати, що Чехи напирють безнастанно на правительство, щоб оно як найскорше відročило засідання державної ради, а угорську угоду покінчило §-фом 14-им. Противно, другі сторонництва парламентарної більшости — не виключаючи «Славянського Союзу» — обстають за тим, щоб рада державна як найдовше тривала, та щоб угоду з Угорщиною перевести через парламент.

Другі сторонництва аргументують за удержанєм парламенту в ссй спосіб, що не можна в так важній справі, як угорська угода, дати вільну руку правительству. Не можна правительству привычаювати до безнастанного ужитаня §-фу 14-го, бо тоді ніяке правительство не буде дбати про ніяку парламентарну більшість, не виключаючи теперішньої.

СВЕКРУХА.

комедия в III. актах з сільского жита

Льва Лопатиньского.

(Дальше.)

СЦЕНА XI.

Свекруха, Писар, Анна, Іван.

Анна (входить загнівана з очевидним поспіхом і уданою веселостию). Мої гості вже десь тут поголоділи. Прошу вибачити на сей раз — на другий буде ліпше (ставить горівку і наливає). Пийте, мамо, до пана Заціравского.

Свекруха. Та ти-ж господивя, пий перша до нас.

Писар. А ви, пане Яне, не напете ся з нами?

Іван (похмурний). Пийте здорові, я не жию горівки.

Писар. А то що за часи настали тепер, гей! Пів села вже горівки аві в рот не возьме. Коли лишу котрому позов, чи свядецтво, чи який иньший документ, то мужик поставить мені на почесне кватирку горівки, а сам, юха, відвертає ся, каже, що єму смердить! То якась зараза між вами, чи що, хлопц, гей! Коби то на

вас завернути паньщину, то ви брали би горівку бодай мастити синяки на тілі! А так хіба збанкрутують всі жиди — а що тогди буде? Як ви будете обходити ся без жиди? Ой зле вам хлопам тогди буде: упаде гендель і упаде кредит.

Іван. Про мене най усіх жидів не стане, то я дам собі раду. Що своїми пальцями прироблю — з того буду жити. Але якби собі пани дали раду без жиди, ото я цікавий?

Анна. Коли мій не хоче пити, то я вишу за него. До вас мамуню: дай Боже здоровля (пе).

Свекруха. Дай Боже і тобі донечко, щоб ти була панею у своїй хаті, а не хто иньший.

Іван (на ст.). Ага, ось, куди воно пішло (порухив ся нетерпеливо). Вже юдять на мене!

Свекруха (злобно). Чи не від горівки ви так кидаєте ся Іване? Бо то кажуть, коли хто горівки не пе, то его аж страєє від того духу. (до пис.). В ваші руки: дай вам Боже, пане Томашу, щоб всі дівчата вас любили, а всі молодлиці за вами тужили.

Писар. Що мені з дівчат? Се так, як піна на пиві! Най би тільки одна ладна молодичка затужила за мною, я віддав би за ню усі дівчата. У ваші ручки, господине.

Анна (боронить ся). До мене вже, їй-Богу, не пийте. Пийте ласкаво до мамуні.

Писар. Я і до мамуні вишу, чому ні, але і доня не відкаже мені. От так з добрих рук, тай зі щирокого серця, пане мостердзєю. Чи може боїте ся, що чоловік дивить ся? Чоловік повинен радий бути, що до єго жінки хлопці лишнуть, пане мостердзєю. Вже мусите той раз випити. В своїй хаті не відмовите.

Свекруха. Та пий до мене, бо ще люди подумают, що жалуеть тої дрібки горівки.

Анна. До вас, мамуню (пе і наливає мамі).

Писар. То мені молодичка: кров з молоком! Від одной чарки покрасвіла як рожка, що мало кров з лица не трисне, пане мостердзєю. Так аж напить від вас, як від полуміви, що і на морозі загрів би ся від вас, га, га, га!

Свекруха. Але бо і ви, пане Томашу, як сірник, зараз зачинаєте горіти. Дай Боже (пе і наливає).

Писар. Щож би я був за кавалер, пані Анджейова? Я, пане мостердзєю, шляхтич з діда, з прадіда, а в наших жилах иньша кров пливе, не хлопська, а така снна, аж чорна, пане мостердзєю, що горить як лютрований спірітус.

Анна (веселенька сьміє ся). Вам далі, вибачайте, за печию зимні кости гріти, а ви так бундючите ся.

Писар. Го, го, ви не знаєте шляхоцкої натурі, пане мостердзєю.

А якеж становище до сего хаосу завнав «Славянський Союз»? Дещо доніс я вам з ухвал, які запали на посліднім его засіданю. Але не завадить повторити на сїм місци, що і «Славянський Союз» обстав з одного боку за удержанєм парламенту і парламентарним переведенєм угорської угоди, з другого боку готов він піддержати всяку миротворну акцію, наколи ся акція не нарушить поваги і інтересів теперішньої більшости. «Союз» завізвав крім того правительству і правцю до вироблення закону о народностях, котрий би не лише точно означував границі прав кожного народа, але і беріг так звані народні меньшости проти насильства більшости. В ріжноязичній Австрії питанє національне буде завсїгди стояти на першій місци і не зійде з дневного порядку, хоч би дехто намагав ся его зацїткувати штукою. Національне питанє спинювало доси всяку акцію центрального парламенту і буде єї заєдно спинювати. А наколи досвід научив всїх політиків, що розвязка сего питання не повела ся ані в соїмах краєвих, ані в центральному парламенті, ані поза законодавчими тілами від народу до народу, то щож лежить ближше, як не ся думка, щоби правительству, уложивши національний закон на основах всесторонньої справедливости, рішилось вже раз, такий закон о народностях октроювати. Справедливо уложеним законом о народностях мусить кожний нарід вдоволити ся, хіба що дехто хоче змагати до остаточного розстрою держави. Часи гегемонії одних народів над другими минули безповоротно. Австрія удержить ся і скріпить ся лише тоді, як складовим єї частинам буде дане се, що їм по справедливости належить ся. «Союз» положив проте в своїх постулятах до правительства зовсім отверто вагу на те, що теперішній хаос не покінчить ся угодою чесько-німецькою, а примиренєм всїх народів австрійських на основі: *suum cuique*. Односторонна миротворна акція не спасе Австрії. *Se fata morgala...*

Вчера вперше зібрала ся комісія о належитостях і почала розправи над правительственным предложенєм закона о належитостях при переносинах недвижимого майна. Закон сей, наколи буде ухвалений, принесе дуже значні полєкші дрібним селянським господарствам, а крім того постанови сего закона суть яснійші від дотеперішних, так, що скарбові власти не будуть могли, як доси, самовільно поступати при означуваню переносних належитостей. Після §-фу 2-го нового закона будуть зовсім вільні від уплати переносної належитости селянські господарства вартости 5.000

корон. Від господарств вартости до 10.000 корон належитість буде виносити $\frac{1}{2}\%$. Полєкші ті будуть примінати ся однакож лише в сих случаях, наколи недвижимість переходить з родичів на дітий або оборотно; з мужа на жену або оборотно; з родичів на приймаків або оборотно. В комісії засїдає з руских послів проф. Вахнянин, котрий вже в 1894 р. в парламенті порушив сю справу.

ГОЛОСИ ПРАСИ про нового митрополита.

Іменованє нового митрополита заскочило несподівано рускі круги. Крім одної редакції «Галічанїна», що ще в тім часі, коли абсолютно не мож було мати жадної певности, подавав вже рішучі вїсти з «достовірних жерел», навіть найбільшї церковним справам круги губили ся в догадах і припущєнях. Так само і польска праса перед номінацією, хотїй висказувала ся подекуди за кандидатурою еп. Куїловского, однак держала ся в резерві і непевности.

Після докананого факту перемінїв ся нараз сей образ. Деякі польскі дєвники разом з телеграфічним донесенєм виступили з довгими, привітними статями. Заскочені очевидно самим фактом, не могли навіть на скорі подати точнійших дат з богатого в пригоди життя і діяльности нового митрополита, а заступали їх шумними фразами і докорами на Русинів-народовцїв, що чомусь-то не тягнули за кандидатурою теперішнього митрополита. Сей поспїх і прихвалюванє власне тих дєвників, що звичайно відносять ся як найнеприхильнійше до руских справ, а в першій лінії *Dziennik-a polsk-ogo* виглядають троха дивнєнько і готові потвердити оба ви, що з нової обсади митрополитичого престола веї другі мають більшї надїї і вигляди, чим правдиві і щирі приклонники рускої церкви і рускої народности.

Те переконанє потверджує також нетаєна утїха «Галічанїна» з такого вислїду річїй. Він очевидно щадить своїх союзників з табору «Дїла», але за те з тим більшою заїлостю кидає ся на новокрушників і радує ся, що минули для них часи пок. кардинала. «Галічанїн» покладає надїї на нового митрополита, що він заведе в львівській архієпархії «нормальний стан» і духовенство переконає ся, що за свої труди на пожиток церкви найде признанє у свого архієрея. Але за одним заходом замїчає, що з особою нового митрополита починає ся новий період в історії унійтської церкви в Галичині, бо незадовго по его іменованю має о. Андрей Шентицький стати єпископом станиславівским, а о. Плятонид Фїлас суфраганом нового митрополита і заравом ректором духовної семінарії. Таким чином повторить ся той історичний період в унійтській церкві, в котрім чин св. Васїлия Вел. стояв на чолі білого духовенства і довів те

духовенство до такого нужденного стану, з котрого аж Австрія визволила нашу церков.

Очевидну суперечність між одним, а другим висказом не може витолкувати собі «Дїло» в своїй наївній лагідности єупротив своїх консервативів. Для нас се становище «Галічанїна» зовсім яєне. Его радієть з нової обсади митрополитичого престола походить звїдєси, що такий «новий період в історії унійтської церкви», який він вже передвиджує, лежить в его пляні. Тодї аж настав би для него час жнїв, тоді він міг би затрубїти у голосну сурму розпуки і безнадїйности. Тодї аж «Галічанїн» міг би поставити незбиті докази, що церковна унія є загубою церкви і рускої народности та вказати на православїє та на своє москвофільство, як на єдину дошку спасєня для галицких Русинів. В тім напрямі працює «Галічанїн» і тїпїть ся, що чейже тепер потече вода на его млин.

Ще иньші позначки є, що ся агєнтура москвофільства в Галичині небавом розтягне ширше свої сїти. Найшла-ж навіть союзників між польскою прасою, котра в посліднім часі бє на алярм против народовцїв. В тій справі замїстив *Głos Narod-u* на адресу *Dziennik-a polsk-ogo* таку замїтку:

«Здаєсь нам, що в наших услївах скорїйше бажати би треба на престолі митрополита чоловіка, котрий радо слухав би розумних рад краєвого правительства і розумних народних провідників руских, нїж найчестнійший князь церкви, котрий умивав би руки від політики і тим самим дозволяв би, щоби москвофільско-православна агїтація проникала в ряди підвласного єму духовенства. Однак від якогось часу не без зачудованя глядимо на начатий у Львові «новий курс» польської політики єупротив Русинів. На чїю користь помітує ся тепер людьми так доброї волі як пп. Барвінський і Вахнянин та легковажить ся їх? В чїм інтересі зачинає ся політику кокетованя з людьми, котрих чути рублем? В чїм інтересі залежить *Dziennik-ovi polsk-omu*, щоби всі рахуби угодних народовцїв руских поспувати і на їх тенденцію кидати якісь неясні підозріння?»

А дальше в тій-же самїй статї каже: «Щодо нас, кажемо отверто і щиро, що хібна і погубна є політика, котра хоче рускі справи полагжувати против волі руского народу, що замїщуванє єпископских престолів, котрі на Русї мусять мати (?) не лиш церковне але і політичне значєне, достойниками, котрих серце не бє рівним тактом з руским народом, з хібою, котра на нас страшно піметить ся; особливо ми, котрі жадаємо від иньших національної справедливости єупротив нас, мусимо дбати, щоби нам не зроблено слушного докору несправедливости єупротив Русинів. На жаль довершенє іменованє Поляка о. Шентицького єпископом станиславівским велить побоювати ся, що сей докір слушно нас стрїне».

Той самий дєвник представляє вражїне

Анна. Знаю, знаю, чому нї: шляхтич як випє, то хоче закусити — берїть, прошу (накладає єму).

Писар. А як закусить, то хоче любити ся — правда вапа, панї Янова! (переморгує до неї). Ей, якби вас тут так не сторожив чоловік, тай мамуня не дивила ся... (затирає руки)

Анна (сьміючись). Щож би було тогди? Може би ще стали залицятись?

Писар. Гадаєте, що не потрафлю? У мене не тяжко і поцїлувати (нахиляєсь до Анни).

Іван (нетерпєливить ся). Ей, поцїлюю я тебе, як не перестанєш плести смалєні дуби!

Анна (через плече). Що ти там воркотиш, Іване? Чому не сїдаєш разом до гостей та не говориш де-що?

Іван. Тверезому з пнями говорити, то так, як на човні стояти: не змїркуєш на котрий бїк стати, бо на веї сторони колише ся.

Свєкруха. Або-ж ми такі пняні, що з нами вже і говорити не можна?

Іван. Видко, що пняні, коли почали таку розмову, що і слухати єтїдно.

Писар. Хе, хе, хе, задрїсний чоловік, пане мостердзєво. Мов би его окропом обпарив — на власних гостей вередує. А де гостинність, пане мостердзєво, тота стародавна гостинність, що то

диктує господарєви дати їсти і пити і ще дати гостєви викинути себе за дєрї ге, ге.

Іван. У вас, шляхтичів, може і так, а у нас, хлопів, інакше. Хто знає честь, того приймаємо, а хто нї, того ми викидаємо.

Свєкруха. Чуєш Анно, що твій чоловік вєговорює. То длятого, що пан Зацїравский прийшов в гостї до твоєї мамунї! Як би так хто прийшов до его мамунї, то ти не сьміла би певно так рознимати рота! Повинно бути рівне право, як для него, так для тебе — я за правду і в огонь піду. — Уступім ся їм з хати, пане Зацїравский, там в садку побалакаємо вільнійше про наші справи. (Забирають ся мовчки із повагою, Анна подразнєна мїрить очима то їх, то чоловіка. Свєкруха на відходї нишком до писаря). Дуже добре стало ся, так їм треба! (відходять).

СЦЕНА ПОСЛІДНА.

Анна — Іван.

Іван (ходить гнївний по хатї). А, того вже за богато, маю аж поти (показує на шию). Хочє твоя мати бути гостєм, добре, просимо дуже, — але я не потребую атамана в хатї. Яке теці право до Донї, яким правом они нападають на неї, приводять єї до плачу? Чи вона у

них на службі, чи їх хлїб їсть? Тай чога вони могли причєпити ся до неї, що вона могла їм заподїяти? Хто не знає Донї: вона і дитинї не скажє марного слова, кождому уступити, а тещу не могла обминути, бо теща навмисне підїздить, щоби трутити у фосу! Але скажи їм сама, щоби дали спокїй тим напастям, коли не хочєш, аби я їм те говорив. Бо як я вмїшаю ся в ті справи, то гірше буде.

Анна. Страх, яке розкричав ся за свою сєстричку; за власну жінку, тоби ти певно так не уняв ся! Яке менї не-знати-що твоя Доня: побїгла зараз з язиком на скаргу. Щож їй таке зробили — они переговорили ся!

Іван. Знаю, як они умїють переговорювати ся. Они і зо мною переговорюють ся, але нарештї чогаєсь договорять ся. Я стерплю довго, але не на віки. А того шляхоцького макогона викину за ковнїр тай за дєрї, як єще раз поважить ся переступити мїг порїг.

Анна (уєрто). Не викинеш его, бо я сама запрошу. Він до мене прийшов в гостї і до моєї мамї, — не сьмієш его виганяти.

Іван (обурений). Чи тобі не вєстид, жінко, дати собі плести такі баналюки, слухати гєрєвенїв такого старого гольтїпаки? В менї аж кров кипїла, коли він тут став залицяти ся та

викликано новою обсадою митрополитичого престолу в такий спосіб:

«Іменоване о. Куїловського, повитане з таким одушевленем в урядовім дневнику, викликає велике огірчене в цілім таборі руских народовців так тих, що гуртують ся около Барвіньського, як і тих, що стоять при Романчуку та «Ділі». Лише москвофільський табор щиро вдоволенний з того іменованя, не ддятого мабуть, щоби новий митрополит прихилив ся до москвофільських тенденцій, але ддятого, що управа о. Куїловського в станиславівській диєцезії показала, що теперішній митрополит не умів, чи не хотів успішно виступати против москвофільської агітації, котра в Станиславові обгорнула навигь висше диєцезальне духовенство. Народовці рускі попирали іменоване черемиского о. Чеховича, але віденський нунцій не бажав его ддятого, що він не був безженний».

Наконець подамо вісти про минуле жите еп. Куїловського, які принесло *Stowo polskie* в своїй дописи зі Станиславова.

«Початкові науки одержав в Рудках, дальші в головній школі, тоді очивидно німецькій, в Самборі, до гімназії учашав у Львові, а на так зовиму філософію в Перемишлі, в тамошнім ліцею.

Коли в року 1848 повіяла по Европі струя свободи і молодіж кинула книжки, ловлячи за карабін, щоби бороти ся за горожанські права, Юліян Куїловський станув в перших її рядах. При утвореню народовой гвардії вибраний товаришами поручником (сотником), удав ся до Львова, де в тодішнім русі брав живу участь. По збомбардованю міста Гамерштайном, дістав ся до вязниці, а звіден увільнений, разом з товаришами рушив на Угорщину. В Пряшові вступив до легіону і відбув похвально цілу кампанію. Боров ся під Шегедином і Темешваром. Після упадку угорської справи виемігрував разом з товаришами зброю до Сербії і Болгарії. Довгий час перебував в таборі під Відиньом.

Холера забирала тут багато жертв. Нужда зазирала в очи, Турки натискали. Була така ситуація, що оставало до вибору або прийати іслам і спасати жите, або з небезпеченством жита винести ся з окруженого табора. Вкінці на розказ султана інтерновано усіх в Шумлі під Балканом, де недобитки легіоністів переизмували на кошт турецького правительства. За порадою свого бригадира гр. Замойського рішив молодий поручник навязати ближші зносини з турецькими офіцерами і за їх помочию видістати ся з Шумлі. І так в р. 1850 під проводом славного Омара наші рушив разом з турецькою армією до Варни, а звідтам до Царгороду, де уділив ему помочи Сераскерат.

В Царгороді зродила ся в нім думка посвятити ся духовному станови. Рішив зістати місіонарем на Виході і вступив до Лазаристів, французького, місійного заведеня. Его судьбу ділив Теофіль Коростеньський, товариш і недобиток легіоністів. Одержавши по 2000 пестрів, ви- заглядати тобі в очи, а ти ще продаєш до него зуби!

Анна (зденорвована). І буду продавати так само я ти. Ти собі — я собі: одно для всіх право. Ти маєш Дону, а я маю Заціравського.

Іван. Що ти говориш? Я...я маю... Дону...? Ти мене помавляєш? Робиш мені вимівку за сестру? Ти знаєш добре, що ми змалку зросли як рідні, що я її і братом і опікуном, що вона кругла сирота — на щож кидаєш на неї болотом? Се вже свекрухи діло — але Доня ще не синова є. Що на мене вигадує, се мені байду- же, але не позволю неславити сироту. (Строго). Не посьміє свекруха, не посьмієш і ти (мякшим тоном), хоть я тебе люблю.

Анна (плачучи). Так ти мене любиш, що кричиш на мене, як на послідну. Я вже не маю чого жити на світі, коли стратила твоє серце. Що я маю діяти, нещаслива, що я маю почати!

Іван. От маєш: де наш спокій, де наше щастє і любов, де наша згода і наша віра — наше жите! — Все пішло за злобою свекрухи.

(Конець I. акту.)

(Далі буде.)

рушили в дорогу до Риму, де мали вступити на теологію. Однак в половині дороги, за нарадою французького конзуля, що разом з ними відбував подорож, змінили плян і поїхали до Франції. В Марсилі увязнено їх з причини паспортних формальностей. Хотіли вислати їх до Америки, але змилосердили ся над ними, а то з причини лихого стану здоровля Коростеньського і якийсь час дозволено їм оставати ще в Марсилі. В голоді і холоді вели тут жите оба легіоністи серед журби о завтра. В тих десператских обставинах, вічно під грозою висилки до Америки, наш недобиток звернув ся листовно до опікуна цілої еміграції до Франції, кн. Чарторийського в Парижі. Не завів ся. Князь взяв его разом з товаришем в свою можну опіку, уділив помочи і виробив дозвіл перебуваня у Франції.

Коли прибув до Парижа, представлено его архиепископови міста Парижа о. Сібурови, а відтак прийнято до духовної семінарії св. Сульпіція. В тім самім часі завязало ся в Парижі товариство для гр. кат. місіонарів з цілю противділаня схизмі. Его основателями були кн. Чарторийський, о. де Кадор, Монталямберт, о. Іполит Терлецький і багато інших Французів, Німців і Поляків. Куїловський і Коростеньський були прийняті там перші, як кандидати на місіонарів. (Се товариство розвязало ся в р. 1856. а бібліотеку, прибори церковні і т. д. дарувало «Нар. Домови» у Львові). В тім заведеню відправляли служби Божі, а диригентом невеличкого хору був власне нинішній владика, котрого ізза музикальних спосібностей іменовувала навіть париска консерваторія своїм членом. В році 1854, по укінченю теологічних наук, висвячено его і перенесено до париского клиру. Ані того, ані слідуючого року не розпочала ся місія, бо на разі не було средств; тимчасово обняв о. Куїловський уряд капеляна у сестер Бенедиктинок, а в р. 1856 піддав ся іспитови на проповідника і сповідника. Покликаний папою Пієм IX. до Риму, одержав призначенє для місій в Америці, але не поїхав туди з причини лихого стану здоровля. За вставленем Пія IX. одержав в р. 1857. амнестию від цїсаря Франца Йосифа I. і повернув до краю.

По зложеню нових іспитів теологічних прийнято его до перемискої диєцезії і призначено на самостійного сотрудника в Рускім Селі, де в р. 1859 став парохом. В р. 1860 іменовував его перемиский єпископ Ступницький бірчаньским віцедеканом, відтак консисторіяльним радником і деканом. В р. 1878 іменований папским шамбеляном, в р. 1881 покликаний на перемиску канонію, а в р. 1882 став катедральним парохом і першим проповідником, а рівночасно і ректором семінарії в Перемишлі. В р. 1886 став архипресвітером при станиславівским єпископстві, опісля суфраганом в Перемишлі, а наконець єпископом в Станиславові. Перед кількома днями заняв митрополитичий престол у Львові.

О. еп. Куїловського супроводять сердечні желаня щастя і найгорячіша симпатія цілого станиславівського населеня, для котрого був правдивим вітцем. Завсїгди відзначала его тут євангельська скромність і велике милосерде. Тутешні заведеня наукові і добродійні мали в нім завсїгди ревного і щедрого спомогача, а убогі великого добродія.

Походячи з епохи, коли Поляк побіч Русина, як два брати, спільно бороли ся за свободу народів, старає ся о. еп. Куїловський лагодити національні антагонізми і треба признати, що в тім ділі має щасливу руку. З того титулу належить правдиво тішити ся, що вибір папскої і цїсарскої столиці упав власне на о. еп. Куїловського».

НОВИНКИ.

— **Руска Бєсїда в Тернополи** уряджує сїх мясниць в своїх комнатах при ул. Костельній три вечерки з танцями, іменно: дня 5. лютого, 16. лютого і 7. марта н. ст. Спеціальний комітет забавовий буде старати ся, щоби забава кожного разу вицала як найгарнійше. В тій цілі приготовляє вже заздалегідь різні несподіванки. Запрошеня на сї вечерки вже розсилають ся; хто через ошибку не одержав би запрошеня, зволить віднести ся просто до рускої Бєсїди. *Виділ.*

— **Торжественний обхід** устроює товариство «Руска Бєсїда» в Станиславові для звеличаня ювілею 25-літної письменської праці Івана Франка, в неділю дня 29. сїчня с. р. в комнатах товариства. — Програма обходу: 1) Про письменську діяльність Івана Франка і значіне его в українсько-рускій літературі, річ д-ра Евгена Лавицького. 2) Татюк. «Де Русь живе», відсьпіває станисл. Боян. 3) Ів. Франко: «Наймит» деклямація. 4. Венявський. «Polones» дует на скрипці і фортепян. 5) Воробкевич. «Наталка» міш. хор, відсьпіває станисл. Боян. 6) Пастіржек. «Liebeszauber» гра на цитрі. 7) Вебер. Серенада, муж. хор стан. Бояна. 8) Н. Кумановский. Дует на цитру. 9) Ів. Франко. «Іділля» деклямація. 10) Воробкевич. «Гейже вільні козаки» виконає хор стан. Бояна. — Обхід сей устроює товариство для своїх членів; вступ від особи 25 кр. Початок точно о год. 8-ій вечером. Стрій вечерковий.

— **Канонічний процес інформаційний** нового митрополита Юл. Куїловського відбув ся в середу в приватній каплиці апостольского нунція архієп. Талліяні-ого. При торжестві було крім нунція також кількох виспих духовних. Присягу вірности і послуху наші зложив митрополит в руки нунція, у котрого відбуло ся опісля для аєп. Куїловського прийняте.

— **Наглою смертию** помер в середу рано у Львові 70-літний ревідент наміст. Іван Кимакович. Чучи ся слабим, вийшов з бюра на коритар і тут в наслідок удару серця закінчив жите.

— **Незвичайного розчарованя** дізнали в Кракові дві особи, посїдаючі льоси, що виграли на посліднім тягненю. Коли урадовані зголосили ся по гроші, не хотіли їм виплатити. Показало ся, що льоси були підроблені... За мантієм, що мусїв багато підробити і продати таких льосів, шукає поліція.

— **Самоубийства.** В Лопатині застрілив ся під впливом умового розстрою рим. кат. свьященик Бронислав Марковский. — В Журові (пов. городенського) повісив ся в стайні свого тестя Антін Романчук з причини нещасливої любови. — В Товмачи відобрав собі жите вистрїлом з пістолета драгон з 1-го полку Йосиф Мах. — В Фрїдланді позбавив себе жита один робітник в страшний спосіб. Положив собі на груди динамітовий набій і підпалив. Вибух пірвав его на дрібні кусні. Причиною самоубийства була недуга і нужда.

— **Совістний селянин.** Пані Ц. Шелїска, ідучи оноді улицею Ягайлоньскою до Банку красвого, згубила тисяч зр. в однім банкноті. Дала сейчас о тім знати поліції, а тимчасом до канцелярії нотаря Вуршта зголосив ся якийсь хлоп зпід Львова і зложив у него сей банкнот, що его найшов на улиці. Совістний находчик дістав 100 зр. нагороди.

— **Дрібні вісти.** Маршалком брїдского повіта вибрано п. Октава Салю, а заступником маршалка п. Володислава Гнєвоша. — Понад Миколаєвом перелетіло оноді стадо бузків. — В Щакові згоріла фабрика цементу. — В костелі Марії Магдалини у Львові якийсь панок зняв з образу Матери Божой з Ченстохови в очах многих молячих ся осіб кілька дорогих шнурків коралів і заким присутні опамятали ся, що то злодій, — пропав без вісти. В Парижі найшов один каналік в каналовій рурі цїнні панери на 600.000 франків, мусїв їх там вкинути злодій. — З Льондону доносять, що в банку Парра украдено 75.000 фунтів штерлінгів в банкнотах. — В Греції трає ся від кількох днів земля; кілька місцевостей знищені. — В Монахії виставлено в тамошнім театрі оперу Зігфрїда Вагнера, сина звісного гевіяльного композитора, п. з. «Bärenhäuter»; твір віщє молодому Вагнерови славу его вітця.

Від Вп. професора д-ра Рідигера

одержуємо отсе писмо до поміщеня:

В виду розшированих а чести моїй ухильючих вістий заявляю слідуюче:

Неправдою є, се-то: я або мої асистенти принимали винагороди від хорих клінічної амбуляторії.

Натомість правдою є, що на 3103 хорих, лічених до тепер на клініці хірургічній, прийняв я виімково на усильні просьби около 12 хорих приватних, з поміж котрих прийняв я лише від тих гонорар, котрі жадали, щоби їх лише я сам без присутности учеників і поза годинами клінічними оперовав.

Значнійша часть тих винагород зістала зужитою — як се квітами ствердити можу, — на заплаченє передплати на наукові часописи до клінічної читальні, на котру інших фондів не було.

До прийнятя гонорару управнювало мене переконанє, що він є слушною винагородою за страчений час поза обовязками клінічними, а кромі сего свідомість, що таке поступованє є прийняте і деінде, а навіть санкціонованє властями, як пр. на хірургічній клініці в Інсбруці.

У Львові, де до тепер мимо моїх заходів

нема на сю ціль урядженого приватного дому здоровля, по просту людяніст сего вимагала.

Чи се принесе краєви більший хосен, сли хорі, що виїзджають до Відня, Вроцлава, Берліна і т. д., вивозять гріш за границю, або наколи більші операції мусять бути виконувані в не цілком відповідних услівях та льокалях, рішати не хочу.

Закінчуючи сю справу, болію дуже, що по довгих роках ціневої праці, серед котрої ніс я краєви труд, здоровле та гріш тяжко запрацьований, коли прийшов-ем на катедру університету львівського з іменем чистим і не оскверненим, есьм змушений боронити его нині публично. — Проф. Людвик Ридигер, в. р.

До заяви проф. Ридигера, котрий яко професор хірургії находить ся в виїмкових услівях, а котрого характер поважаємо і цінимо високо, ми управителі прочих клінік університету львівського додаємо з нашої сторони, що неправдою є, себ-то би ми або наші асистенти тягнули коли-небудь і які-небудь зиски материяльні з клінік, повірених нашому керманіцтву.

Сею заявою, до котрої зобовязує нас добро інституцій, що ставлять ледви перші кроки, становише, яке займаємо і ученики, котрих образуємо, закінчуємо сю справу. — Проф. Антін Глюзінський, в. р.; проф. Володимир Лукасевич, в. р.; проф. Емануїл Мажек, в. р.; проф. Антін Марс, в. р.

Телеграми.

Відень, 26. січня. Митрополит Куіловский був нині у цісаря на аудієнції.

Відень, 26. січня. На вчерашній конференції комісії парламентарної правіці запротесту-

вали послі: Енгель, Пацак, Крамарж і кв. Шварценберг цілком рішучо против твердження опозиційних дневників, мов-то Чехи тому винні, що доси нема згоди з Німцями. Народ чеський, а особливо его представителі бажають щиро порозуміти ся з чеськими Німцями, але Німці самі до того не допускають, упираючись при домаганях, на котрі Чехи ніяк не можуть пристати. Угода може наступити лише на підставі справедливости і обопільнім пошанованю своїх прав.

Заряд армії має надію, що на найблизшій сесії делегацийній удасть ся перевести підвишене офіцирских плат.

Будапешт, 26. січня. Всі дневники без виїмки доносять, що незадовго запанує в угорскім парламенті згода. Надіють ся сего по димісії Банфіого, що наступити в найблизшій будуччині. Его наслідником буде, як догадують ся, Кольман Шель.

Берлин, 26. січня. Парламент прийняв вчера в другім і третім читаню закон, що зносить видалене Єзуїтів з Німеччини.

1000 туток цигаретових за 1 зр. пору час фабрика туток
АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ
Львів, уліця Галицька число 12.
Замавляючим 5.000 туток разом опакowane і відсилка franco.

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні коронові
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи товариства кредитового земского
- 4 1/2% листи Банку краєвого
- 5% облігаці Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігаці пропінацийні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Контора виміни і відділ депозитовий перенесені до льокалю партерового в будинку банковім.

ТОВАРИСТВО для розвою рускої штуки

стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвале ч. 7

виконує всякі праці в обсягу артистичного малярства, різьбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релігійні до иконостасів, олтарів, хоругов, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи сьвітські: історичні, портрети з натури і фотографій, краєвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесійні, сповідальниці і пр. і всякі праці золотарські; рівнож украшує внутра церков, виготовляє пляни церков, каплиць і пр. і удержує на складі фотографічні репродукції образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконане.

Цілію Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу шток красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіці нашої П. Т. Публіки духовної і сьвітської, надіємо ся, що зволить Она причинити ся до осягнення сеї цілі численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —

з глибоким поважанем

Дирекция.

Товариство не послуґує ся агентами.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, ориґінальна і перекладана. Проґрама в заголовку: сильніше увзгляднюване артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: М. Заячківский, Львів, уліця Зиблікевича, число 34.

Спеціаліст обуви непромакаючої власного винайдена!

ІВАН ЯРИМОВИЧ

СКЛАД і РУКОДІЛЬНЯ

обуви мужескої, дамської і для дітій у Львові, площа Бернардинська число 10.

має честь повідомити отсім Вл. Публіку, що виграбляє **ОБУВЕ НЕПРОМАКАЮЧЕ** власного винайдена, з всякого рода шкір, як: Обуве мужеске і дамске, також чоботи з холявами тревалі, надмірно легкі і по цінах дуже приступних. — Також приймає до відновлення і направи Кальоші і Плащі кавчукові, великі гумові приряди як також зельованя обуви кавчуком. — Всякі замісцеві замовлення виконує в можливо як найкоротшій часі. — Дякуючи за дотеперішні ласкаві вагляди, і поручаючись на дальше, остаю з глибоким поважанем

139

Іван Яримович.

Спеціаліст до направи кальошів і плащів кавчукових.

Галицький Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним вповідженем,

3 1/2% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним вповідженем,

а всі инші находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним вповідженем будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем вповідження.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицкого еміґрацийного руху в 4. актах.

Ціна кнжжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На почтову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Зиблікевича ч. 18, Львів. У Львові набути можна в Ставропигийській книгарні.

Учитель

орґан руского Тов. педагогичного двотижневник педагогично-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

РОБИТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., 1. п.

приймає ласкаві замовлення і виконує їх густовно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах Замісцеві панночки приймає на помешкане